

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor*, udg. af JØRGEN OLRIK , 1919-20, s. 23. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster01-shoot-idm140591135813968/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor

Sorg i Sinde, eller tænkte anderledes om den end om Manddrab; og det uagtet en udæsket Mand er noget at undskylde, ligesom man i visse Maader kan bære over med den unge Alders Hidsighed, som finder Behag i Jubileren og Gækkeri.

Jeg var næsten færdig med min Tale, da den kære unge Mænd til Slut afpinte mig et Svar ved at gøre mig det Spørgsmaal, om man uden Fare for den sande Lære kan give sig profane Skribenter i Vold. Jeg spurgte ham indstændig, om Joseph uden den Fare kunde have levet ved Pharaonis Hof, Daniel og Nehemias tjent Kongerne af Persien. Jeg henviste ham til mine »*Adskillige philologiske Tanker*«^{k)}, og bad ham ransage den første *Del* deraf, men ej agte paa hvad der almindelig, men uden Tvivl ved Avindsmænds Opdigtelser, fortælles om *Petro Bembo*, *Politiano*^{l)} og andre, der skulde være gangne saa vidt i Galenskab, at den hellige Skrift tyktes dem ussel og ringe mod den profane Veltalenhed, Davids Psalmer intet mod Pindari Oder. Jeg lagde til, at justement af Hedningenes Vildfarelser kunne vi høste Gavn og Profit, og at den guddommelige Sandhed fremskinner klarest iblandt bedrageriske Spaadomme og tvivlsomme Prophetier; at GUDs Storheds Hæder er end højere iblandt de uvisse Guders og Gudinders Altre og deres falske Gudstjenester; at Guddomskraftens Underværker intetsteds triumphere herligere end blandt de ægyptiske Trolddomskunster^{m)}. — Den unge Mand lod sig dermed nøje; men da han var ikke lidet bekymret for

sin Dyd, den han havde inddrukket med Moder-Mæiken, lagde han ydermere til: »Forbyder da ikke Guds frygt og Samvittighed os at studere Petronium, Catullumⁿ⁾ og deres lige?» »Nej,« svarede jeg, »thi disse læses paa een Maade af Mændene, paa en anden af Kvinderne, det er: de kvindagtige og vellystige Personer; ligesom med Salomonis Højsang, som de gamle Jøder desaaarsag klogelig siges at have forholdt de unge, for at ikke deres manglende Forstaaelse af den forborgne Mening skulde forføre dem til Vellyst og Letfærdighed. Med hvilket Sindelag og hvilken Blufærdighed man kan læse den Slags *Anacreontiske*^{o)} Skrifter og løsagtige Viser, kan du endog nemme af selve Hedningenes bedre Lære-Mestere. Se til *Antonium Julianum* hos *Gellium*^{p)}, hvilken, da han af noget Grækerpak blev tvungen til at synge Elskovs-Vers af Catullus og andre, bedækkede han sit Hoved med sin Kappe; hvad ogsaa *Socrates* efter *Platonis* Vidnesbyrd gjorde i Anledning af en lidet blufærdig Tale^{q)}. Endelig kan jeg ej se hvad mere Baghold eller Forførelse der findes hos den hedenske Petronium end der blandt os Christne indeholdes i de fleste saakaldte *Romaner*^{r)}. Denne kvindagtige Skrive-Maade har end ikke befaldet de mere forstandige Hedninge, hvorom *Archilochi*^{s)} Skæbne bærer Vidne, hvilken *Lacedæmonierne* udstødte af Staden med samt hans Bøger, fordi de holdt deres Læsning for lidet blufærdig og tugtig. De vilde nemlig ej oplære deres Børn i denne Læsning, for at den ej skulde skade de gode Sæder mere end den gavne Forstanden. Disse Ord staa, om jeg

mindes ret, hos *Valerium Maximum*¹⁾, for ej at tale om *Heracito*, som ifølge *Laërtium*²⁾ vilde ladet *Archilochum tractere* med Ørefigner.« — Som vi bedst disputerede herom, komme flere Venner til, og Talen ledes hen paa andre Ting.

V

ULIGT AFKOM AF EEN OG
SAMME SÆD.

Vi vare forsamlede mange Mænd af fast alle Stænder ved en stor og højvelbaaren Herres Bord³⁾, og blandt disse et Fruentimmer, højædel af Slægt og Stamme⁴⁾. For nu at vende alles Blikke og Forundring mod sig (hun havde iøvrigt den skarpeste Forstand og den mest veltalende Tunge), kastede hun om sig med adskillige afskrækkende Spørgsmaal og Overvejelser. Desimellem hændte det sig engang at hun udspurgte mig angaaende en vis ung Drengs Skik og Manerer, hvilken hendes Vært havde overladt mig til at optugte og herbergere: om han var Mage til sin vanslægtede Broder. Jeg svarede Nej og roste Mennesket som forskyldt. Deraf opstod nu atter det Spørgsmaal: *Hvorfor Børn af samme Fader og samme Moder ofte pleje at være saa forskellige af medfødt Sind og Art?* Jeg tav længe stille, som om Spørgsmaalet var rettet til en anden, indtil Damens Anselighed piskede et Svar ud af mig, og det i følgende Ord: